

Datum: 12 juli 2007
Onderwerp: WELZIJN DIEREN
Ons kenmerk: RDA/2007/05
Bijlagen: 2

Excellentie,

Naar aanleiding van het in het reageerakkoord vastgelegde voornemen om een nieuwe nota Dierenwelzijn te publiceren heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden (hierna: de Raad) gemeend U daarbij ongevraagd informatie te geven die mogelijk als bouwsteen kan dienen voor de genoemde nota. De Raad heeft de afgelopen jaren waargenomen dat het onderwerp dierenwelzijn snel emoties oproept en dat daardoor nogal wat overleg gefrustreerd dreigt te raken. Vrijwel iedereen is het er wel over eens dat welzijn van dieren van belang is. Over de wijze waarop en de mate waarin het welzijn van dieren het best kan worden verbeterd bestaan echter nogal wat verschillende meningen. Welke instrumenten kunnen worden ingezet om het welzijn van dieren te verbeteren?

De Raad is van mening dat het voor een afgewogen beleidsontwikkeling onder meer van belang is om te weten hoe het met het dierenwelzijn is gesteld naar de mening van degenen die (vaak beroepshalve) het meest te maken hebben met dieren: om geformuleerd beleid met succes te kunnen uitvoeren is draagvlak in de sectoren immers onontbeerlijk en draagvlak bouwen begint met luisteren naar de meest betrokken mensen.

De Raad heeft besloten om de meningen te polsen in die sectoren waar de meeste dieren gehouden worden. Tevens is de mening gevraagd van een aantal andere partijen uit de ketens die voor het welzijn van dieren een belangrijke rol spelen, zoals de transportsector en de retail. Het gaat hierbij om zowel de productiedieren als de gezelschapsdieren en de hobbymatig gehouden dieren.

Ik heb het genoegen om u hierbij de eerste uitkomsten van de inventarisatie (zie bijlagen 1 en 2) te kunnen aanbieden. Een eerste conclusie die de Raad uit deze inventarisatie wil trekken is dat de interpretatie van het begrip dierenwelzijn buitengewoon divers is. Als daar niet voldoende rekening mee gehouden wordt bij het ontwikkelen en uitdragen van beleid dreigen Babylonische spraakverwarringen. De Raad zal een vervolgonderzoek instellen met als doel u te adviseren over de meest effectieve benadering van de verschillende sectoren van dierhouderij aangaande het dierenwelzijnsbeleid. De Raad streeft er naar de resultaten van dat onderzoek dit najaar aan u te presenteren.

prof. dr. H. Vaarkamp
voorzitter

drs. L. Hoedemaker
secretaris

Bijlage 1, samenvatting

De vraagstelling

Naar model van de zgn. SWOT-analyses heeft de Raad aan verschillende organisaties gevraagd hoe het is gesteld met het dierenwelzijn in het **gemiddelde** bedrijf, dus niet bij de 25% beste of bij de 25% slechtste. Voor de gezelschapsdieren en de hobbydieren moet bedrijf worden gezien als de gezamenlijke groep van houders van bepaalde gezelschapsdieren en de gezamenlijke groep van houders van hobbydieren. In bijlage 2 vindt u de 'ruwe data', de door de verschillende organisaties ingevulde enquêtes.

De geënquêteerden is gevraagd:

Waaruit bestaat de *kracht* van het bedrijf om het dierenwelzijn te bevorderen, waar zit de *zwakte* van het bedrijf in dit opzicht? Welke *kansen* doen zich (extern) voor om het dierenwelzijn verder te verbeteren en wat zijn de (externe) *bedreigingen* in dat opzicht? Hierbij is verzocht de problematiek te beoordelen vanuit 1) de omgeving, 2) de productie/functie van het dier en 3) het gedrag van de dieren.

Resultaten

De Raad plaatst bij resultaten wel de kanttekening dat deze moet worden gezien als algemene meningen van deskundigen/voorzitters uit de verschillende sectoren¹. Desalniettemin acht de Raad de uitkomsten duidelijk genoeg om aan te geven hoe in de verschillende sectoren het welzijn van dieren wordt beleefd, wat als sterke en zwakke kanten van de sector wordt ervaren en waar kansen en bedreigingen liggen.

1a. De mening over dierenwelzijn vanuit de invalshoek omgevingsfactoren in de sector gezelschaps/- hobbydieren (inclusief paarden)

Als sterke kanten (S) worden vanuit de particuliere houderij genoemd het houden van dieren voor het plezier (veelal ten behoeve van het plezier van de mens) en de emotie ten opzichte van het dier. Vanuit de beroepsmatige houderij wordt het redelijk goede imago van de ondernemingen en de veelal behoorlijke inzet om dierenwelzijn te dienen genoemd.

Als zwakke kant (W) wordt in het algemeen het nogal eens ontbreken van voldoende (vak)kennis om de dieren goed te verzorgen genoemd.

Als kansen (O) worden het meer beschikbaar stellen van informatie om zodoende de kennis in de sectoren te verhogen, bijvoorbeeld door middel van certificering van ondernemingen en door verbetering

¹ Eén van de voorzitters, van de Nederlandse Bond voor Hobbydierhouders, geeft aan dat er sprake is van een grote diversiteit binnen de sector hobbydieren en kleinschalige dierhouders: meer onderzoek om deze sector in beeld te brengen is wenselijk. De Raad onderschrijft deze zienswijze.

van voorlichting aan de dierhouder, genoemd. Ook verhoging van de recreatieve waarde van het platteland wordt als kans gezien.

Als bedreigingen (T) worden genoemd de regelgeving op het gebied van dierziekte-preventie/-bestrijding (deze is teveel gericht op productiedieren) en het gebrek aan (zelf)kennis, vermenschlijking van de dieren.

1b. De mening over dierenwelzijn vanuit de invalshoek omgevingsfactoren in de sector productiedieren

Als sterke kanten (S) worden het evenwicht dat wordt gezocht tussen gezondheid, welzijn en voedselveiligheid en vervolgens de controle daarop en verder de vooruitstrevendheid van de sectoren, m.n. ook ten opzichte van buitenland, genoemd.

Als zwakke kanten (W) worden de negatieve uitstraling naar de maatschappij, het “verbergen” van de dieren, “bio-industrie” en voor sommige sectoren ook de zware werkomstandigheden (o.a. blootstelling aan fijnstof) voor de mens genoemd. Ook kunnen sommige welzijnsverbeteringen strijdig zijn met milieudoelstellingen.

Als kansen (O) worden verschillende elementen genoemd, zoals open staan voor en werken aan innovaties, de communicatie en openheid naar de maatschappij, stalinrichting richten op verbeteren van de behoeften van de dieren op basis van wetenschappelijk onderbouwde inzichten in welzijnsbehoefte van de dieren.

Als bedreigingen (T) worden de maatschappelijke opinie over het bio-industriële imago (grootschaligheid, automatisering) en de beperkte ontwikkelingsruimte vanwege dierziekten, mest en kosten genoemd.

2a. De mening over dierenwelzijn vanuit de invalshoek productie/functie in de sector gezelschaps/- hobbydieren (inclusief paarden)

Als sterke kanten (S) worden in het algemeen genoemd het mede door de fokkerij in stand houden van zeldzame rassen, zuivere rassen en dieren die goede prestaties kunnen leveren, m.n. paarden. Verder wordt het goede imago van speciaalzaken en pensions en de stelling dat het houden van dieren betrokkenheid bij de natuur geeft aangegeven.

Als zwakke kanten (W) worden genoemd dat gebrekkige kennis wel eens leidt of kan leiden tot verminderde kwaliteit van het bestaan van de dieren. Verder wordt in de fokkerij meer gelet op exterieur dan op gezondheid en welzijn, wat kan leiden tot welzijns- en gezondheidsproblemen bij de dieren.

Als kansen (O) worden genoemd de mogelijkheden tot kennisverbreding, dat het fokbeleid meer gericht kan worden op welzijn en gezondheid en dat meer rekening gehouden kan worden met omgevingsfactoren, m.n. in de paardensector.

Als bedreigingen (T) worden het gebrek aan eensgezindheid binnen de sectoren, gebrekkige kennis en daardoor mogelijke verkeerde voorlichting aan consument en het kopen van dieren bij malafide fokkers genoemd.

2b. De mening over dierenwelzijn vanuit de invalshoek productie/functie in de sector productiedieren

Als sterke kanten (S) worden gezien de hoge productie van de dieren, wat alleen kan als het welzijn ook redelijk goed is, hoge efficiency en de kwaliteit van de productie en het transporteren van dieren.

Als zwakke kanten (W) worden verschillende elementen genoemd, sterk afhankelijk van diersoort, zoals het produceren onder kunstmatige, niet natuurlijke omstandigheden, gericht op maximale i.p.v. optimale productie, maar ook het ontbreken van wetenschappelijk onderbouwde relatie tussen welzijnsriteria en productiekenngetallen.

Als kansen (O) worden o.a. genoemd het produceren op een duurzame, veilige wijze (dierziekte en voedselveiligheid). Verder kan, wanneer de relatie tussen objectieve welzijnsriteria en productiekenngetallen bekend is, ook het welzijn verder verbeteren.

Als bedreiging (T) wordt genoemd dat de extra kosten voortvloeiend uit welzijnsmaatregelen voor de producent veelal geen hogere financiële meerwaarde opleveren op de markt.

3a. De mening over dierenwelzijn vanuit de invalshoek gedrag van dieren in de sector gezelschaps/- hobbydieren (inclusief paarden)

Als sterke kant (S) wordt genoemd dat door de domesticatie van de diersoorten en het leven in gezinnen de dieren hun natuurlijk gedrag goed kunnen uitvoeren en weinig stress en angst behoeven te hebben

Als zwakke kanten (W) worden genoemd dat de uitingen van het natuurlijk gedrag niet altijd mogelijk zijn, mede door gebrek aan kennis daaromtrent en de (soms) vermenselijking van de dieren.

Als kans (O) wordt de mogelijkheden tot kennisvergroting leidende tot verbetering van de zwakke punten genoemd, mogelijk ondersteund door wettelijke maatregelen en certificering.

Als bedreigingen (T) worden het gebrek aan wetgeving op sommige terreinen, snelheid van kennisvergaring en toepassing daarvan genoemd.

3b. De mening over dierenwelzijn vanuit de invalshoek gedrag van dieren in de sector productiedieren

Als sterke kant (S) wordt genoemd dat bij de huidige, wettelijke vastgelegde eisen aan de huisvesting en verzorging de dieren grotendeels hun gedragingen kunnen uitvoeren.

Als zwakke kanten (W) worden genoemd dat niet alle natuurlijke gedragingen kunnen worden uitgevoerd en het onttrekken van de dieren aan het oog van de burger.

Als kansen (O) worden genoemd dat resultaten van onderzoek leiden tot meer kennis, dat, indien nodig, aanpassing van huisvesting mogelijk is en meer communiceren naar consument/burger.

Als bedreigingen (T) worden genoemd het vermenselijken van het dier, ook naar het gedrag en welzijn van de dieren, en de emotie die meespeelt in de discussie rond welzijn.